

Vragen stellen 1

Een filosofische workshop

Inhoud van de workshop

- Geen interviewtraining.
- Geen cursus voor het bedenken van testvragen, bijvoorbeeld t.b.v. het onderwijs.
- Waar het om gaat, is de vraag als hulpmiddel om er zelf wijzer van te worden.

Vragen versus antwoorden

- Vragen gaan voor antwoorden uit
- Zonder de juiste vragen geen juiste antwoorden
- Een te snel gegeven antwoord blokkeert andere mogelijkheden
- Maar hoe stel je de juiste vragen?

Wat was de vraag?

Zoek drie vragen bij ieder antwoord

1. Ja
 2. Nee
 3. Misschien
 4. Als de witte seringen weer bloeien
 5. Toen ik thuiskwam
 6. Had ik het dan maar moeten laten liggen?
-

Immanuel Kant (1724 - 1804)

Wat kan ik weten?

Wat mag ik hopen?

Wat moet ik doen?

Socrates (469 – 399 v.Chr.)

Het enige dat ik weet
is dat ik niets weet.

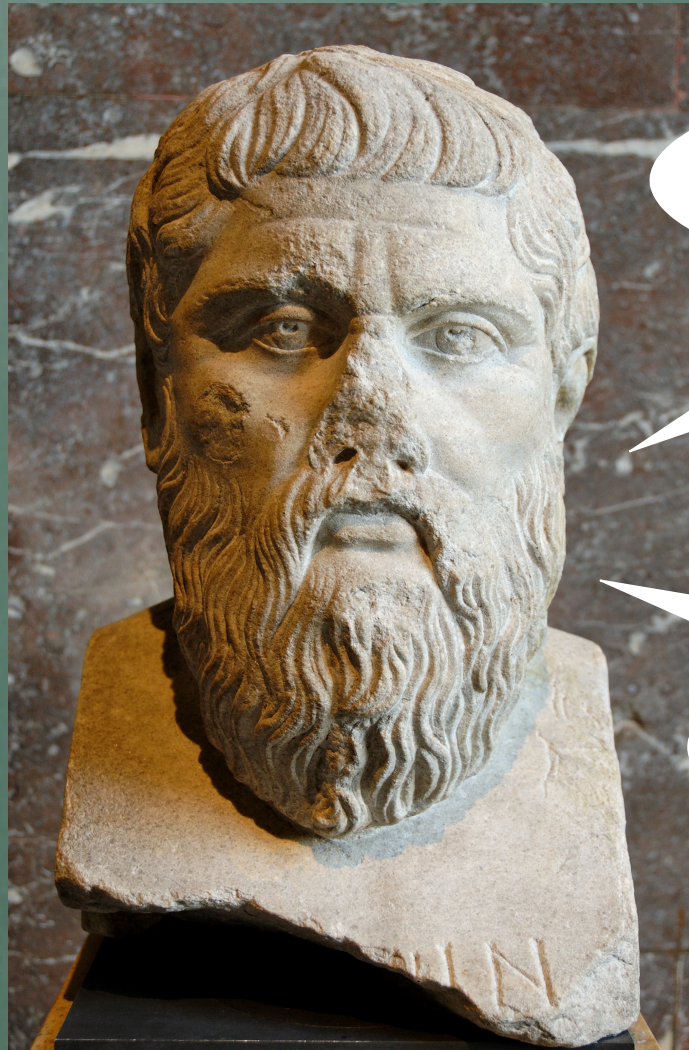

Eristiek / majeutiek

- Eristiek: vragen gebruiken om verwarring te scheppen (sofisten)
- Majeutiek: door vragen te stellen kennis onthullen (Socrates)

Plato (428 – 348 v.Chr.)

Hoe komt het dat je door vragen tot oplossingen komt?

Kun je dingen te weten komen zonder ze op te zoeken?

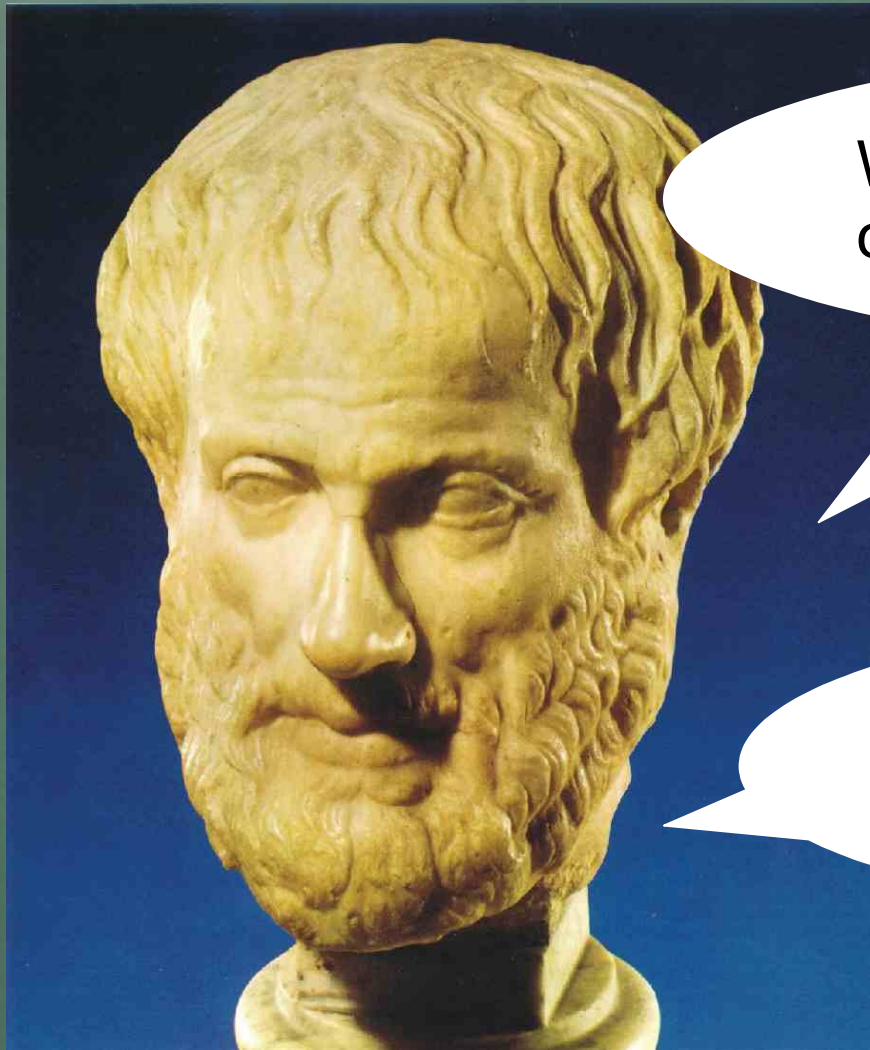
Meno

Hoe maak je het oppervlak van een vierkant twee keer zo groot?

Aristoteles (384 - 322 v.Chr.)

Wat valt er van een object
of evenement te zeggen?

Zijn er universele vragen?

Object-oriëntatie

- Klassen: wat voor ding is het?
- Objecten: welk ding is het?
- Attributen: wat zijn de eigenschappen?
- Relaties: waar hoort het bij?
- Operaties: wat doet het?

René Descartes (1596 – 1650)

Is er iets wat onbetwifelbaar is?

Vragen-paradox

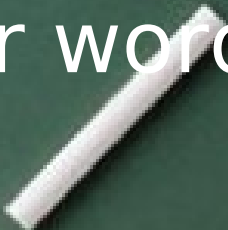
Je mag één vraag stellen

Eh... wat is de beste vraag
en wat is daarop het antwoord?

Dat is jouw vraag,
met dit antwoord

Filosofenvragen

- Geen directe probleemoplossingen
 - Ook onderzoek van onmogelijke situaties (gedachte-experimenten)
 - Plato: Gyges
 - Rawls: sluier van onwetendheid
 - Voornaamste streven: wijzer worden
-

Waarom is er iets?

- Leibniz: “Waarom is er iets en niet niets?”
- Heb je je dat ooit afgevraagd?
- Waarom wel / niet?
- Wat zou het antwoord moeten zijn?
- Is dit een onzinnige vraag?
- Als je je deze vraag nooit had gesteld, had je dan anders tegen de wereld aangekeken?

Verwondering

- Plato: filosofie berust op verwondering
- Verwondering is vragen stellen over dingen, gewoon omdat ze er zijn
- Kinderen hebben van nature de gave van verwondering
- Het loont om weer jezelf te leren verwonderen

Filosofisch vragen stellen

Verwondering

Inzicht

Zeno: Hoe is
beweging
mogelijk?

Leibniz: Waarom
is er iets en niet
zomaar niets?

Kant: het object
richt zich naar
het subject

Popper:
wetenschappe-
lijke uitspraken
zijn niet te
verifiëren

Verwondervragen

- Wat is het?
- Hoe is het mogelijk?
- Is het wel zo?
- Wat is de vraag?
- Stel je voor dat.....

Je kunt overal vragen bij stellen

Ceci n'est pas une pipe.

Magritte

Wat is het?

- Neem een voorwerp in gedachten, bijvoorbeeld een pen
 - Vraag je af: “Wat is het?” en schrijf het antwoord op
 - Stel je dan telkens weer dezelfde vraag en probeer er iedere keer een ander antwoord op te geven
-

De betekenis van een vraag

- Heeft een vraag betekenis, los van het antwoord dat hij kan opleveren?
 - Ben je gestopt met het oplichten van je baas?
 - Houdt dat gezeur van die klanten dan nooit op?
- Als ik zeg: “Is dat een vraag?”, wat wil ik dan daarmee aangeven?

Wat doet een vraag?

- Mogelijkheden creëren: is hier een antwoord gewenst?
- Problematiseren: is het wel zoals ik denk?
- Richting wijzen: waar gaat het om?

Bakstenen verkopen

1. Je bent directeur van een steenbakkerij. Dankzij de kredietcrisis is de omzet met sprongen gedaald. Probeer een plan te bedenken om je bedrijf toch overeind te houden.
2. Probeer nu eerst een aantal vragen te bedenken die je zou moeten stellen om je probleem op te lossen en kijk in hoeverre die je verder helpen.

Bakstenen verkopen 2

3. Vraag je af wat mogelijke eigenschappen zijn van baksteen, en hoe die je kunnen helpen om de omzet te vergroten.
- Bron: James L. Adams, "Conceptual Blockbusting"

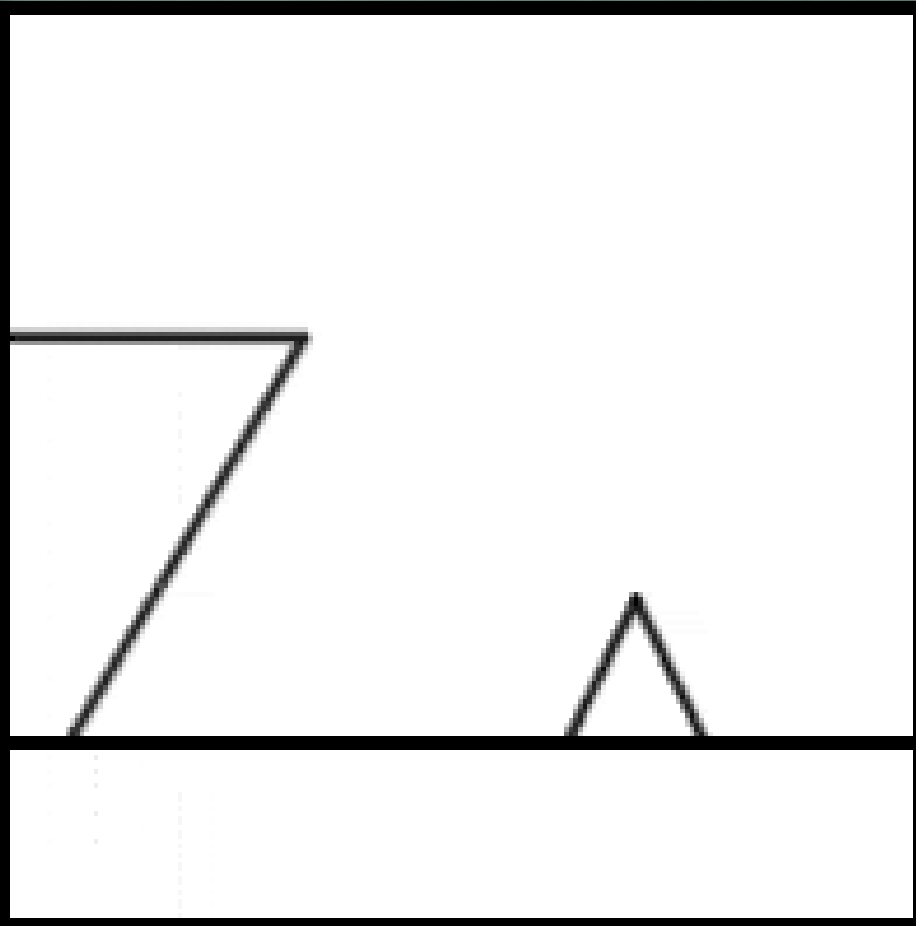

Contexten

- Van waaruit wordt een vraag gesteld?
 - Procescontext: waar zijn we mee bezig?
 - Wat willen we bereiken?
 - Hoe komen we verder?
 - Kenniscontext: over welke informatie beschikken we?
 - Wat moeten we hiervoor weten?
 - Waar halen we het vandaan?

Droodle

Belangrijke vragen

- Wat zijn de belangrijke vragen van dit moment?
 - Wat maakt dat ze zo belangrijk zijn?
 - Hebben belangrijke vragen altijd met problemen te maken?
 - Welke vragen zal de komende generatie over ons stellen?
-